

Postkantoor Rhenen

Johanna Keijmeulen, wed. Rutger Buddingh (1753-1833)

Willemina Adriana Buddingh 1795-1869

Gerardina Cornelia Buddingh 1798-1867

Drie vrouwen uit de familie Buddingh in opkomende postdienst in Rhenen

Postbijkantoor

Op 1 april 1807 wordt voor het eerst in het nieuw geformeerde koninkrijk Holland een nationale postdienst doorgevoerd. Naast de postkantoren komen er onderkantoren en bijkantoren. Er zijn in 1807 in het hele land 50 bijkantoren met een brievenaarder.

Vooraf in Holland langs de routes van de postkantoren zijn er bijkantoren. De naam “kantoren” is te overdadig. Aan huis bij een brievenaarder kunnen brieven voor verzending worden afgegeven of door de langsrijdende postiljon worden afgegeven voor bestelling in de buurt. Op 10 oktober 1809 krijgt de stad Rhenen zo’n “postbijkantoor” ressorterend onder Utrecht, vooruitlopend op Franse Postwet van 1810. Eén van de eerste brievenaarders is een vrouw: Johanna Keijmeulen, weduwe van Rutger Buddingh.

Eerste brievenaardster (s)

Johanna Keijmeulen woont aan de Bovenstraat, later de Herenstraat, niet ver van waar later het “echte” postkantoor aan de huidige Frederik van de Palshof is gebouwd.

Het bijkantoor kan van huis uit gerund worden en wordt al snel een soort familiebedrijf wat blijkt uit het feit dat op 6 september 1824 in de vergadering van Burgemeester en wethouders van Rhenen het volgende wordt vermeld: *“gelezen ene missive van Z.E. de Gouverneur van de Provincie d.d. 3 september 1824 en mede geadresseerd aan de regering van Rhenen, welke daarbij kennis geeft dat door Z.E. aan Johanna Keijmeulen, distributrice aan het Postkantoor alhier geadjungeerd zijn de gezusters Buddingh hare dochters”*.

Willemina Adriana 1795-1869 en Gerardina Cornelia 1798-1867 blijven beiden ongehuwd en Gerardina doet het werk tot haar dood .

De betrokkenheid van de familie Buddingh bij het Rhenense postgebeuren komt waarschijnlijk doordat voor 1800 het postwezen vaak in handen is van gegoede families, hoteliers en/of stalhouders, een groep waar de familie Buddingh toegerekend kan worden . Maar als mevrouw Buddingh de gemeente vraagt een lantaarn te verplaatsen naar de hoek van het postdistributiekantoor, Herenstraat/Gruttersteeg, omdat zij het daar te donker vindt, krijgt ze nul op het rekwest. De heren zijn van mening dat er geen voorkeursbehandeling gegeven mag worden aan het postdistributiekantoor.

Ontwikkeling van het Nederlandse Postwezen

Als hun moeder overlijdt in 1833 zetten haar dochters het bedrijf voort. Geleidelijk komen er grote veranderingen en krijgt het postkantoor steeds meer status.

Behalve brieven inzamelen en klaarmaken voor verzending, komen er in 1848 nieuwe activiteiten zoals aangetekende brieven en geldwissels. De Nederlandse Postwet van 1850 bepaalt dat elke gemeente een Postkantoor dient te hebben. De wet regelt ook de invoering van postzegels waardoor de burger niet langer afhankelijk is van de aanwezigheid en de openingstijden van een postkantoor. Een brievenbus was nu voldoende om een brief

gefrankeerd met een postzegel op de post te doen. Als Gerardina Buddingh in 1867 overlijdt, wordt zij opgevolgd als brievenaardster door een man, C.G.J. Wolters.

Bron:

De Posthistorie van Rhenen, Elst en Achterberg Dr. A.J. de Jong, Ir. H.P. Rozema 1989